

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΣΕ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διδάσκων: Χ. Κουντζάκης

1. Όπως αναφέρεται και στο έργο του Keynes Η Γενική Θεωρία της Απασχόλησης, του Τόκου και το Χρήματος η σχέση της κατανάλωσης προς το εισόδημα μιας οικονομίας είναι η ακόλουθη. α) Το μέγεθος της κατανάλωσης εξαρτάται από το μέγεθος του συνολικού εισοδήματος β) Η συνολική κατανάλωση αυξάνει όταν το εισόδημα αυξάνει, αλλά είναι μικρότερη της αύξησης του εισοδήματος ως απόλυτο μέγεθος. γ) Αν το εισόδημα αυξάνει, το ποσοστό της κατανάλωσης στο εισόδημα μειώνεται.
2. Οι παραπάνω προτάσεις αφορούν και στη σχέση εισοδήματος και αποταμίευσης, μιας και το ποσοστό του εισοδήματος που δεν καταναλώνεται, αποταμιεύεται. Δηλαδή έχουμε τη σχέση $Y = C + S$ όπου Y είναι το εισόδημα, C είναι η κατανάλωση και S είναι η αποταμίευση.
3. Το ποσοστό του εισοδήματος που καταναλώνεται ονομάζεται **μέση ροπή για κατανάλωση**

$$APC = \frac{C}{Y}.$$

Αντίστοιχα το ποσοστό του εισοδήματος που αποταμιεύεται ονομάζεται **μέση ροπή για αποταμίευση**

$$APS = \frac{S}{Y}.$$

Είναι $APS, APC \in [0, 1]$. Τα 0 και 1 είναι 'θεωρητικά' όρια μιας και μια οικονομία πάντα μοιράζει το εισόδημά της μεταξύ αποταμίευσης και κατανάλωσης.

4. Αν μια οικονομία ακολουθεί μια συνάρτηση κατανάλωσης που έχει εκτιμηθεί με οικονομετρικό τρόπο (στατιστικά) π.χ γραμμική $C = a + bY$ τότε ορίζονται η **οριακή ροπή προς κατανάλωση MPC** και η **οριακή ροπή προς αποταμίευση MPS**. Η οριακή ροπή προς κατανάλωση ορίζεται να είναι η μεταβολή της κατανάλωσης που οφείλεται σε μια μικρή μεταβολή του εισοδήματος και είναι ίση με $\frac{dC}{dY}$, ενώ με ανάλογο τρόπο ορίζεται και η οριακή ροπή προς αποταμίευση που είναι ίση με $\frac{dS}{dY}$.
5. Αν έχουμε προσδιορίσει μια συνάρτηση κατανάλωσης π.χ. $C = a + bY$, τότε η συνάρτηση αποταμίευσης είναι $S = Y - C = Y - (a + bY) = -a + (1 - b)Y$.
6. Είναι επίσης $MPC + MPS = 1$ και συνήθως $0 < MPC < 1, 0 < MPS < 1$.
7. Συχνά οι συναρτήσεις κατανάλωσης έχουν μη γραμμική μορφή. Σύμφωνα με την τελευταία παρατήρηση του Keynes, σε μια μη γραμμική συνάρτηση κατανάλωσης αν η οριακή ροπή προς κατανάλωση είναι διαφορίσιμη συνάρτηση θα έχουμε $\frac{dMPC(Y)}{dY} < 0$ γιατί όσο αυξάνει το εισόδημα η οριακή ροπή προς κατανάλωση μειώνεται.
8. Αν για παράδειγμα $C = Y^a, a \in (0, 1)$ τότε αυτή ευσταθεί ως μη γραμμική συνάρτηση κατανάλωσης γιατί $MPC(Y) = aY^{a-1}$, ενώ $\frac{dMPC(Y)}{dY} = a(a-1)Y^{a-2} < 0$.
9. Η συνάρτηση αποταμίευσης θα είναι σε αυτήν την περίπτωση $S(Y) = Y - Y^a$.
10. Άλλοι προσδιοριστικοί παράγοντες της κατανάλωσης μιας οικονομίας είναι α) Το επιτόκιο. Η συσχέτιση της κατανάλωσης με το επιτόκιο καταθέσεων είναι αρνητική, σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Μεγαλύτερο επιτόκιο καταθέσεων ενθαρρύνει γενικά την αποταμίευση. Στη μακροχρόνια περίοδο όμως το επιτόκιο μπορούμε να πούμε ότι μπορεί να ενθαρρύνει την κατανάλωση, μιας και οι αποταμιεύσεις προηγούμενης περιόδου

μπορούν να καταναλωθούν σε προσεχείς περιόδους. β) Η κατοχή ρευστών διαθεσίμων. Ρευστά διαθέσιμα θεωρούνται τα χρήματα που έχει στην κατοχή του κάποιος, οι καταθέσεις όψεως και οι τίτλοι που μπορούν να μετατραπούν εύκολα σε χρήματα π.χ. ομόλογα. γ) Οι προσδοκίες μελλοντικού εισοδήματος. Αν αναμένεται μείωση του μελλοντικού εισοδήματος τότε η τρέχουσα αποταμίευση αυξάνει. Αν η προσδοκία μελλοντικού εισοδήματος είναι να αυξηθεί το εισόδημα, τότε η τρέχουσα κατανάλωση θα αυξηθεί. δ) Οι προσδοκίες μελλοντικού επιπέδου τιμών. Αν αναμένεται αύξηση του μελλοντικού επιπέδου τιμών, τότε η τρέχουσα κατανάλωση αυξάνει για να αποφευχθεί η αύξηση του επιπέδου των τιμών. Αυτό προφανώς όμως ισχύει περισσότερο για τα διαρκή αγαθά και όχι για τα μη διαρκή. Αντιθέτως αν προβλέπεται μείωση του επιπέδου των τιμών, η τρέχουσα κατανάλωση μειώνεται για να αγοραστούν τα αγαθά σε χαμηλότερες τιμές.

11. Καταθέσεις όψεως είναι οι τραπεζικοί λογαριασμοί τους οποίους οι καταθέτες χρησιμοποιούν άμεσα για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών εκδίδοντας τραπεζικές επιταγές. Οι καταθέσεις όψεως σε μια επιχείρηση, περιλαμβάνουν τα χρηματικά ποσά τα οποία έχουν κατατεθεί σε τράπεζα και μπορούν να αναληφθούν χωρίς προειδοποίηση.
12. Αν στο προηγούμενο παράδειγμα για τα επιτόκια i_1, i_2 είναι $i_1 > i_2$ το τελικό κεφάλαιο από αποταμίευση σε ένα έτος θα είναι $(Y - Y^a)(1 + i_1)$. Αν η χώρα έχει εκδώσει n -ετές ομόλογο με ονομαστική αξία F , το επιτόκιο το οποίο έχει συμφωνήσει με τους δανειστές είναι i_c και η απόδοση του ομολόγου είναι π.χ. y , τότε η παρούσα αξία της αποταμίευσης στη διάρκεια των n ετών είναι $Y - Y^a + (Fi_c a(n, y) + \frac{F}{(1+y)^n} - p)N$ αν υποθέσουμε ότι το ομόλογο αγοράστηκε στην τιμή p και αγοράστηκαν N τίτλοι. Υποθέτουμε όμως ότι $pN < Y - Y^a$.
13. Η μέση ροπή για κατανάλωση στην περίπτωση της γραμμικής συνάρτησης κατανάλωσης $a+bY$ είναι $\frac{a}{Y} + b = \frac{C}{Y}$ και η μέση ροπή για αποταμίευση είναι $\frac{S}{Y} = \frac{Y-C}{Y} = 1 - \frac{C}{Y} = 1 - b - \frac{a}{Y}$.
14. Παρομοίως αν θεωρήσουμε τη συνάρτηση παραγωγής $Q = f(K, L) = K^{\frac{1}{3}}L^{\frac{2}{3}}$, $K > 0, L > 0$ και υποθέσουμε ότι η συνάρτηση που δίνει το χρηματικό εισόδημα από την παραγωγή του ενιαίου προϊόντος της οικονομίας είναι η $Y = h(Q) = Q^3$, όπου Q είναι οι μονάδες προϊόντος, τότε το εισόδημα είναι $Y = KL^2$. Αν η κατανάλωση είναι της μορφής $C = Y^a$, $0 < a < 1$ τότε $C = K^a L^{2a}$ και $S = KL^2 - K^a L^{2a}$. Από αυτές τις σχέσεις μπορούμε να υπολογίσουμε τις μέσεις και οριακές ροπές για κατανάλωση ως προς το κεφάλαιο και την εργασία, δηλαδή ως προς τους θεμελιώδεις συντελεστές παραγωγής. Για παράδειγμα η μέση ροπή για κατανάλωση συναρτήσει του κεφαλαίου είναι $\frac{C}{K} = K^{a-1}L^{2a}$ και η αντίστοιχη οριακή ροπή είναι $\frac{\partial C}{\partial K} = aK^{a-1}L^{2a}$.